

Maanduslik ringvaade

Ilmuu netlapäe

USA hõbeda-eksperiment

Mr.

President Roosevelti käsk 9. augustist, mille põhjal tulevad riigistamisele ühendriikides leiduvad hõbedatagavarad, on majanduspoliitiline samm, mille ümber on koondatud väga laiale masside tähelepanu. Kui ainult vaadata, kui palju praegu arutatakse Euroopas USA hõbedapoliitika ümber, avaldatakse õige mitmekesised arvamusid rahvusvahelise majanduskonjunktuuri kujunemise kohta, enamuses küll pessimistlikke — siis tuleb tunnustada Roosevelti käesolevat otsust suuremaks majandussündmuseks viimasel ajal. Kuid mitte üksinda Euroopa kriitiliselt suhtuvaid hulki ei huvita hõbeda-küsimus, vaid ei tule ka alahinnata nende masside suurt, kes ühendriikides tunnevad rahuldust ning rõõmu 9. augusti korralduse pärast ja jagavad ühist lootust USA inflatsioonipartei juhi ja suurima hõbeda eestvõit- leja senaatori Thomase sõnades väljenduva juubeldusega, kui viimane ütles, et hõbeda natsionaliseerimisega on alanud uus „prosperity“ eera — õitseng ning ühtlasi ka uus vääringsüsteem kogu maailmas. Kui kõik praegu väga palju räägivad hõbeda-vääringu ümber, siis otse kontrastselt sellele president Roosevelt on ise väga tagasihoidlik ning sõnakehv, nagu alati oma kavatsuste teostamisel. Ja see teeb väga raskeks asjaliku hõbedapoliitika hindamist, kuna ei ole teada, millises suunas tahetakse hakata arendama äsja ette võetud samme. Teated, mis tulevad USA-st, on seni veel omavahel väga vastu- käivad.

Ainus olulisem avaldus, millele võib tugi- neda hõbeda-natsionaliseerimise hindamisel, on presidendi poolt oma korralduse põhjenda- miseks lisatud seletus, et 9. augusti käsk on mõeldud sisemiste hindade tõstmiseks ning stabiliseerimiseks ja väliskaubanduse kait- seks välistama langetatud valuutade ebasoos- sa mõju eest.

Neid põhimõtteid ei avaldata USA-s esma- kordselt. Läänud aasta 21. detsembril ratifi- seeriti USA poolt rahvusvaheline leping, mi- da võib lugeda esimeseks sammuks hõbeda- poliitika alal Roosevelti poolt. See kokku- lepe oli sõlmitud Londoni majanduskonve- rentsi ajal 5 tähtsama hõbedatootja maa ja 3 hõbedaväringuga maa vahel, ja tema sihiks on kõikumiste vähendamise hõbeda hinnas. Selle saavutamiseks kokkuleppinud riigid ko- hustuvad loobuma hõbeda müügist ja ostma ise kaevandustelt ühtekokku 35 milj. untsi puhas hõbedat. Juba selle lepingu ra- tificseerimisel president Roosevelt seadis üles nüüd esitatud sihtjooned: tuleb tõsta ja sta- biliseerida hinnatase rahvusvahelises ulat- uses, tugevdada hõbedaväringuga maade os- tujõudu ja kaitsta Ameerika väliskauban- dust teiste vääringute languse kahjuliku mõ- ju vastu.

Praegune hõbeda natsionaliseerimine on tegelikult 22. mail kongressile esitatud ja 14. juunil jõusseastunud hõbedaseaduse teosta- mine. See seadus määrab kindlaks, et tulevi- kus USA katevara koosneb 75 prots. kullast ja 25 prots. hõbedast. Ühtlasi andis ta presi- dendile volituse hõbeda riigistamiseks, hin- naga 50 senti pro unts.

Hõbeda-seaduse vastuvõtmisest peale algas kogu maailmas Ameerika ostude ootel hõbe- da-spekulatsioon; ja et hõbeda natsionalisee- rimine teostus niipea ja võrdlemisi ootama- tult, on peamiselt spekulatsiooni teene. Kui mais oli hõbeda noteering vabaturul 45 senti pro unts, siis spekulatsiooni tagajärjel tõusis ta pidevalt, nii et enne natsionaliseerimist

ulatus kuni 49,25 senti untsi eest. Sellase hinnatõusu jätkumisel riik oleks pidanud tõst- ma oma hõbeda kokkuostu hinda. Praegu aga oli võimalik teostada seda veel ettenä- tud hinna piirides 50,01 senti pro unts.

Riigistamisele kuulub ainult hõbe, mis leidis riigis enne 21. det. l. a., s. t. enne hõbedalepingu maksma hakkamist. Vaba on 9. aug. aktile alluvusest ka hõbe, mis tarvi- tatakse tööstuslikuks otstarbeks, hõbedast müündid, ehte- ja tarbeasjad ja välissaatkon- dade ning välispankade tagavarad. Ka uuel- toodetav hõbe ei kuulu natsionaliseerimisele, kuna 21. det. määrustega on kindlustatud selle ostmine riigi poolt kõrge hinna eest 64,5 senti unts.

Kui arvestada tähelepanuga, mida on tekitanud Roosevelti viimane samm, siis tek- kib kergesti arvamine, et on võetud ette mi- dagi pöörettoovat, olulist. On see nii? Mida toob enesega kaasa see esimene samm USA hõbedapoliitika tegeliku teostamise teel?

Esimene küsimus, mis siin tuleb kõne alla, on hõbedade tõstmine. Seda soovivad laiad massid USA-s ja seda on väljendanud hõbeda riigistamise põhjuste märkimisel ka president ise. USA põllumajandus on väga raskest seisukorras ja nimelt madalate hin- dade tõttu. Põllumajandussaaduste hindade indeks on rängalt langenud võrreldes enne- kriisiaegsega. Kui 1926. a. indeks võtta 100, siis 1933. a. keskmine indeks oli 51,4. Seega langus 1926. ja 1933. aasta põllumajandus- saaduste hindades on 48,6%. — Sarnasel juh- tumil ei ole ime, kui USA-s nähakse kriisist pääsu hindade tõstmises. Ning seda nõutakse ägedalt.

Kuidas aga tõsta hinda, kui produktsioon on turu nõuete jaoks liig suur ning paku- mise vähendamine on väga raskesti teostatav praeguste suurte tagavarade juures. (Seda tõestab kõige paremini USA viljaturg; vaata- mata suurele ikaldusele hinnad ei taha sugugi tõusta.) Siin ei jää muud üle kui vääringu- poliitilised abinõud. Inflatsioon! Ja näeme, et USA põllumajandusriigikonnad on kõik inflatsioonistid.

Seega hindade tõstmise küsimus on käes- oleval juhul puht-inflatsiooni küsimus. Ning president Roosevelt, rääkides hindade tõstmis- sest, ei saa teisiti, kui peab selle al mõtlema ka inflatsiooni. Kas on aga inflat- sioon teostatav käesoleva hõ- beda-poliitika?

USA natsionaliseerib hõbeda ja laseb välja selle alusel hõbe-tsertifikaate sadades miljo- nites dollarites! — eks sarnane jutt aja esi- algsest kogu maailma inflatsiooni-judina- peale. President Rooseveltil on olemas volit- tused langetada dollarit kuni 50% tema esialg- sest kullaväärusest. Seni on dollar lange- nud 41%. Seega Roosevelt võib dollari viia alla veel 9 prots. võrra endisest väärtusest, või praegusest väärtusest 16%. Seega ei ole sugugi naiiv kartus uuest võidujooksust väär- ingute alandamise mõttes. Ligemalt asja- oludega tutvudes peab aga ütlema, et käesole- vatest abinõudest selleks küll ei piisa.

Arvestades USA varaemete teateid, on en- ne 14. juunit, s. t. enne hõbeda-seaduse jõus- seastumist, varaemete olnud kogutud 62 milj. untsi hõbedat, pärast 14. juunit umbes 100 milj. untsi hõbedat ja loodetakse natsionaliseerimise läbi saada veel 150 milj. untsi hõbe- dat. See kogus võib kujuneda suuremaks USA varaemete poolt välismaal ostetud hõ- beda arvel. Maikuu hõbeda-seadus näeb ette hõbe-tsertifikaatide väljaandmiseks mündi-

väärtuse doll. 1,29 untsi kohta, seega hõbeda alusel käiku lastavate tähtede hulk võib olla dollarites ainult umbes 15% suurem kokku- ostetud hõbeuntside arvust. Seega maksimaalne väljaantav hõbeda-tähtede kogus võib ulatuda 350 milj. dollarini. Kui selle kõrval võtame arvesse, et USA kogu raharingvool on ümmarguselt 5 miljardit dollarit, siis selgub, et ligemal ajal hõbedatähtede väljalaskmise võima- lused, ka siis, kui neid kasutada ära maksimaalselt, on sedavõrd väikesed võrreldes ra- haringvooluga, et ei suuda kutsuda esile mingit inflatsiooni, vahest ainult väikesi kursi- kõikumisi. Kui aga hõbedatähtede väljaand- mist tõmmatakse tsirkulatsioonist tagasi vastaval hulgal endisi rahamärke, siis pole se- dagi oodata.

Seejuures võidakse tuletada meele, et USA-l on võimalik suurendada oma hõbeda- tagavara kuni 25 protsendini metallkatteva- rast. Kuna Federal Reserve panga kullata- gavara küündib kuni 8 miljardi dollarini, siis minnes üle osalisele hõbeda kattele ettenä- tud määral, USA peaks suretsema enesele hõbedat 2 miljardi dollari eest. Sarnasel ju- hul oleks küll võimalik hõbeda-tähtedega teha inflatsiooni, ent 2-miljardise hõbeda-reservi soetamine ei ole kerge. Hõbeda ostmist maail- maturul takistab seesama Londoni konve- rentsi ajal sõlmitud lepe, millest ülal oli jut- tu. Kuna lepe keelab allkirjutanud suure- maid hõbeda-tootjaid ja ka hõbedaväringu- ga maid müümist hõbedat, siis ei ole maail- mas hõbeda ostmise võimalused kuigi suu- red. USA peab lootma peamiselt oma hõbe- datööstusele, ent see oma 22-milj.-untsilise aastatoodanguga ei saa, arvestades praegusi hõbeda hindu, enne 12 aastat anda nõuetavat koguhulka. Seega hõbeda-poliiti- ka ei saa tuua kaasa inflatsiooni, ning kui Roosevelt tahab tõesti veel langetada dollarit, siis ta peab tegema seda teisel teel. Ja see- ga, arvestades kaineid majanduslikke reeg- leid, praegune hõbeda natsionaliseerimine ei saa aidata kaasa ka hindade tõstmisele.

USA-st tulevad turuteated siiski kõnele- vad hindade tõusust; nii on järelel tõusnud nisu, mais, puuvilla ja kaurisüsi hinnad. Sel- les ootamata hinnatõusust nähakse seal juba hõbeda natsionaliseerimise head mõju. — Seda küll enneaegselt; sest praeguse hinna- tõusu juures ei tule sugugi unustada pü- holoogiast momenti. Hinnatõusu on põhjustanud ootus ja usk, et 9. aug. kor- raldus toob kaasa rahavääruse langemise. Kui olukord jääb endiselt kindlaks, siis hin- nad lähevad varsti tagasi endisele tasemele. Seda näitab kõige paremini USA devisaide noteering Euroopa börsidel. Kui saabus teade hõbeda registreerimisest, siis dollari no- teering langes otsekohe, ja seda põhjusel, et usuti järgnevat USA vääringu väärtuse alan- damist. Järgnevatel päevadel aga hakkas dollar kõigil börsidel jälle tõusma. Näitena Pariisi kurs New-Yorgi suhtes: 9. aug. 1 \$ = 15.11 fr.; 10. aug. 1 \$ = 14.98 1/2 fr.; 11. aug. 1 \$ = 15.02 fr. Seega ainult 10. augusti näitas langust, ja et langus sündis reakt- sioonina otsekohe pärast hõbeda natsionaliseerimise käsu avaldamist, siis annab see ilme- set tunnistust sellest, et siin on mõjunud pühholoogiline moment. Samasugune seisukord kui dollari kursiga, on ka kaupadega ühendriikides. Kui kustub pühholoogiline tegurite mõju, lähevad hinnad tagasi endi- sele tasemele.

Teine küsimus, mida tuleb käsitleda USA hõbeda-poliitika puhul, on presidendi poolt deklareeritud „väliskaubanduse kaitse välis- maa langetatud valuutade ebasoosda mõju vastu“. Kui tungida selle keeruka sõnastuse- ga deklaratsiooni mõttesse, siis ei paista siitki

tagant muud kui inflatsioon. Sest kuidas soodustada oma kaupade minekut välisurgu- dele, kui võistelejaks on madalama vääringuga maa. Seni tuntakse ainult kaks vahendit — kas lüüa oma vääring ka alla, või hoida ta kõr- ga ja maksa väljaveokaupadele preemiaid. Kui preemiaid makstakse, siis ei hakata oma raharingvoolu suurendama, kuna preemia- süsteemiga toetavad oma väljavedu need maad, kus valitseb deflatsioon. Ühendriigid aga püüavad hõbeda kaudu suurendada oma rahahulka — see näitab, et väljaveo soodusta- miseks on pöördud tähelepanu inflatsioonist- likele abinõudele. Kuna aga eelpool-toodud arutluses on juba näidatud, et inflatsiooni hõ- bedaga USA-s praegu ei saa teha, siis on lõig- tatud jalad alt ka väljaveo kaitseks langenud välisvaluutade eest. Kuid ameeriklane usub ka sellessegi võimalusse, sest tema väljavedu on väga raskesti madala vahutaga maade võistluse tõttu. Ning väliskaubanduse huvi- des on juba tehtud inflatsiooni. Sest dollari langetamine ja hiljutine võidujooks naelaga sündis ainult ekspordi huvides.

Teine kaalutlus peale inflatsioonistliku, mis on USA hõbedapoliitika aluseks, seisab hõbe- da hinna tõstmises. Sellest räägiti juba Lon- doni konverentsi ajal sõlmitud leppes. Hõ- beda hinna tõstmisel on ka omaette kindel siht, nimelt hõbedaväringuga maade ostu- jõu suurendamine. Ja selle al mõeldakse just Kauge-Ida ostujõudu, kuna seal valitseb monometallism hõbedal alusel. Ameerika on erilisel huvitatud Kauge-Ida (täpsemalt Hiina) ostujõu tõstmisest, kuna seal leiduks laialdane turg tema kaupadele; sealne elatis- standard on aga niivõrd madal, et suurte toot- miskuludega Lääne-maade kaup on liig kal- lis Aasia jaoks. Madalama elatis-standardi- ga, ja seega odavamate tootmiskuludega Jaa- pan Hiina turgudel võistleb välja kõik Eu- roopa ja Ameerika riigid. Hõbeda hinna tõst- misega aga tõuseks Hiina ostuvõime ja USA kaup oleks hinnalt vastuvõetavam. Sel moel hõbeda-poliitika võib avada Hiina turu Ameerika kaupadele ja tõesti tuua kaasa uue õitsengu ajajärgu teisel poolt Aatlanti ookeani.

Ent siingi on oma majanduslikud eeltingi- mused. USA kaupade müük Hiinas võib teostuda ainult siis, kui hõbeda hind Ameerika- kas tõuseb, Hiina sisemaal jääb aga endi- seks. Siis saab hiinlane oma hõbeda eest ameeriklastelt osta kupa rohkem kui varem, oma kodumaal aga hinnad on jäänud muu- mata. See on võimalik vaid sel juhul, kui hõ- beda nõudmise ja hinnatõusuga maailmatu- rul hõbe ei hakka voolama välja Hiinast. Kui aga see juhtub, ei ole hõbeda hinna tõusmi- sest kasu ühelgi Lääne-riigil. Hõbeda välja- vool Hiinast kutsuks seal esile deflatsiooni kõigi oma kaasnähtega, raharingvool jääks väiksemaks, hinnad langeksid, tekiks tööpü- dus ja majanduslik seisukord halveneks seda- võrd, et mingit võimalust ei ole müüa sinna oma kaupad.

Kuidas on seisukord praegu? USA vara- amet teostab laialisi hõbeda-oste maailmatu- rul, eriti Londonis. Arvestades seda, hõbe- da hinnad viimasel ajal oleksid pidanud ki- resti tõusma, ometi näeme aga hõbedanote- ringu tõusu ainult aeglasel sammul. Ning põhjus? — Hiina on saatnud mitutlele hõbedat sellasel määral, et neutraliseerib peagu täies- ti varaemete ostude mõju. Viimased teated kõnelevad isegi, et hõbeda väljavool Hiinast on nii tugev, et keskvalitsus on sunnitud võt- ma tarvitusele abinõusid hõbeda väljaveo kitsendamiseks. See näitab kõik, et USA hõ- bedapoliitika jatkumisel Hiina seisab deflat- siooni lävel, ning sellisel juhul ei saa olla jut- tugi majanduslikust kasust USA-le Kauge- Ida turgude laiendamise arvel. Jääb tulema-

ta ka senaator Thomase poolt „prosperity“.

Niiviisi tegelikud faktid koori- selt hõbeda-eksperimentid ümber- sude, mida sellelt loodetakse. Käes- da-poliitika ühendriigid on läbi- bimetalismi radadele, mis kindlas- nagu seni kõik bimetalistlikud si- peatse tagasitulekuga monometalli hõbedajärgid loodavad oma süsta- daga ka Euroopale. Vaevalt see bimetalism on harilik kriisaja ja iseloomulikum on, et viimane ei ole suutnud Euroopas tekitada huvisid. Nähtavasti on siin veale- gesti meele läinud sajandi viima- kogemused. Kattemetalli küsimu- jões pühholoogiline küsimus on rahvastikus pole aga märgata pr- sugust poolehoidu hõbedale.

Milline tähtsus on siis praegu- beda-poliitikal? Tema puhul üles- red sihtjooned ei näi olevat taba- guse olukorra juures. Räägitaks diidi-võimaluste paranemisest uu- kide emissiooni puhul. Kuid Fed- vere pangad on oma ettevaatliku ka- tika teostamisel kogunud enese- jardi-dollarilise reservi, uute tä- laskmine suurendaks veel seda kr- kide kuhjumist pankades. Arva- hõbeda kaudu tahetakse laiendada libaasi, ent ka see on võimatu, se- di dollari kulla ümbervahetami- ei too iseenesest kaasa veel mingi- suurenemist. Seega langevad ära- sed praeguse hõbedapoliitika ma- põhjendused. Ja otsides põhjusi sionaliseerimiseks, ei jää üle mu- tuda presidendi järeleandmisel suks häälestatud ameeriklaste ma- võib tuua valimistel Roosevelti hääl, aga mitte püsivat muutust elus.

Kui lõpuks vaadata, kuidas v- poliitika Ameerikas mõjuda Ees- sele, siis tuleb öelda kohe, et see- Meie kokkupuuted USA-ga maa- seni veel väga vähesed tähtsusega jandusele. Ainus tee, mille kau- sed USA majanduselise saaksid ja järeldusi ka Eestis, läheb üle- la. Inglismaaga olemine seotud j- Inglise väärings kutsuksid ots- ka meie krooni languse. Sellest- dik, kui lõppes dollari ja naela- võidujooks, on selge, et ka tulev- Inglise valuutat kõiguvad koos. lari usu langetamine tooks kaasa- kukkumise. Et aga praegune periment ei saa viia inflatsiooni- karta ka mingit häiret Eesti m- Eks naelsterlingi rahulikult summi- telse dollari võnkumiste nähta se- võtta tõsiselt inflatsiooni-kuuld- kas. Kui dollar 10. augustil 10- punkti, siis nael püsis kõikumata.

EESTI LAEVADE LIHK

16. augustil 1934

A.-L. Tallinna Laevahäälise 15. aug. A.-L. Kajak dokis, väljus 15. aug. propse laadima, sealt Calais'se; Maa- samaterjaliga Bristol kanalil; Piret- laadungit Hullis; Sulev läheb Bris- Lissaboni jaoks; Torni teel Tallinna metsamaterjaliga; Kalev lõpetas Ma- salaadungit ühendamisega, sealt Soom- ma; Mail laadib Tallinnas metsam- jaoks; Mai ja Mari laadivad Pärnu- viimiseks; Pakri laadib Narva-Jõesu- jaoks; Järva-maa väljus Capellest su- dungiga Tallinna; Kai väljus Tallin- dungiga Grangemouhi; Kodumaa Tall- terjali Pärnu Dieppi viimiseks; m- joudis Workinghami, Virumaa Tallin- m.-pl.: Apollo sõitis Maksalahtist Est- Venus jõudis 14. aug. Aalborgi m-.

E. Bergmann ja Ko laev

A.-L. Koidula teel Jakobstadi, se- se peale Cardiffi viimiseks; Keila sealt Jakobstadi'i paberpuude järele- Ellind sõitis välja Barrow'st Nystad- järele Roueni jaoks; Liina teel Oulu- rele Ghent'i viimiseks; Lembit laadib sealt Saaremaal laadungit täiendam- sealt Soome paberpuude järele Cal-

Käsmu laevamanike lae- A.-L. Maia saabus 14. aug. Tallin- sa Hulli jaoks; Sigrid väljus 13. Grangemouhi; Nemrac saabus 5. ühendab metsalaadungit; Lenna Hullist Tallinna; Minna saabus 10. jendab metsalaadungit; Linda jõudis gradi; Hilda teel metsalaadungiga m.-pl.: Merilind väljus 14. aug. Ko- Elina saabus 7. aug. Holbäcki; p.-l.: 4. aug. Lovisast Söderborgi; Anette Koldingit Björkorse; Elfriede väljus Aarhuus; Julia väljus 14. aug. Transgundi; Signe väljus 8. aug. Ko- a.-l.: Kotkas jõudis 13. aug. Riiga 11. aug. Jersey'st Methildi; Julia diis metsa Koldingi jaoks.

A.-S. Merilind ja Co lae- A.-L. Naissaar lossib propse Po- risaar teel Vaistest Corstone mets- A.-S. Eesti Laevanduse l- A.-L. Nautic väljus Lulea'st l- propseid.

J. Michelmann ja Ko lae- A.-L. Marvi jõudis Onegast Calais'se 11. aug. ja ühendab l- väljus 8. aug. Lissabonist segaks- saartele.

Läti müüb vilja. Läti põllutööm- avanenud võimalus müüa välismaal- rukist ja nisu mõõdnud aasta lõku- vidad osta mitu väiksemat firma- Põllutöölise puudus Lätis. La- keskselts pöördus hõldekandemiste- morandumiga, milles palutakse pike- välismaalastele-põllutöölisele. Ser- kustub 1. novembril. Ettepanekut p- lega, et Lätis tuntakse ikka veel su- lutöölistest. Kuna tööstuses on m- elavnenemist, siis palju töölisi on läi- ääres.

Itaalia majanduslik seisukord

„Välisministreeriumi väliskaubanduse osakonna teated“ annavad majandusliku ülevaate Itaalias käes- oleva aasta I veerandist, millest alamal toome täht- samad osad.

Käesoleva aasta II veerandil keitis Itaalia ma- jandusliku seisukorra halvenemine, milline juba eel- misel veerandil terava kaju oli omandanud; ainult juuni näitas mõningaid paranemise tunneme- rke.

Riigi eelarve tähtsimal ol aprillikuu puudu jääb 309 miljonit liiri, mai kuu puudu jääb 212 miljonit ja juunikuu puudu jääb 23 miljonit liiri. Kogu puudu jääb 1933./34. eelarveaasta kohta (eelarveas- ta algus 1. juulil) oli 3.766 miljonit liiri.

Riigikassa seisukorra parandamiseks kärbiti april- lis riigiteenijate palkasid 6—20% võrra. Palkade kärpimine lubab anda kokkuhoitud umbes 450 mil- joni liiri aastas. 1933./34. eelarveaasta lõpuks teeb kokkuhoitud palkade arvel välja umbes 100 miljonit liiri. — Aprillis tõsteti vallalistele maks; maksu tõst- miste ootada lisatulu 50 miljonit liiri aastas. 1933./34. eelarveaastas tegid need lisatulu välja um- bes 12 miljonit liiri.

Teiste maksude tõstmisest valitsus esialgu loobub. Mussolini oma kõnes parlamendile 16. mail toonitas, et Itaalia maksumaksja on juba isegi ülekoormatud, ja et temale on tarvis mõneks ajaks anda puhkust. Puudu jäägi katmiseks jääb seega üle seni eduga tarvitatud abinõu: siselaenu emissioon (mida ooda- takse talvel), ehkki Mussolini oma parlamendi kõ- nes ütles, et „hästi korraldatud riik ei või elada ainult laenudest“.

Väliskaubanduse bilans näitab suurt pas- siveedist tõusu, võrreldes sama ajaga 1933. aastal. Klambris 1933. a. vastavad arvud.

1934. a.	Väljavedu	Sisesevedu	Bilans
	(1000 liirides)		
Aprillis	404.578 (487.666)	636.169 (605.155)	
Mais	438.512 (512.716)	618.919 (589.871)	
Juunis	528.305 (639.780)	799.409 (814.761)	
			(1000 liirides)
Aprillis		—230.591 (—117.489)	
Mais		—180.407 (—77.155)	
Juunis		—271.104 (—174.962)	

Väljavedu mais ja juunis, võrreldes aprilliga, näi- tab harilikult suurenenud, mis tingitud peamiselt värske aja- ja puuvilla väljaveo hooajast.

Väliskaubandus 1934. ja 1933. a. esimesel pool- aastal:

	Väljavedu	Sisesevedu	Bilans
		(1000 liirides)	
1934. a.	2.116.616	3.265.351	—1.148.735
1933. a.	2.491.258	3.120.984	— 619.726
Vahe (1934. a. suhtes)	—374.642	+144.367	+(—529.009)

Itaalia sisseveos tuleb võtta arvesse, et käesoleva aasta esimesel poolel oli nisu sissevedu märksa vä- hem rekordilise viljasaagi tagajärjel läinud aastal, võrreldes läinud aasta esimesest poolest.

Itaalia Panga kullatagavara oli april- li lõpuks langenud 6.874.400.579 liirilt (märtsi lõpul) 6.830.825.199 liirile; vähenemine 34.575.380 liiri. Mais oli kullatagavara kahanemine veel suurem: 163.707.388 liiri võrra. Juunis langes kullatagavara veelgi 6.468.473.336 liirile (—208.644.475 liiri).

Kulla alusel seisevate valuutade tagavara langes aprillikuu lõpuks 48.754.622 liirilt 39.655.622 liirile — vähenemine 4.099.000 liiri, mai lõpuks 35.123.178 liirile — vähenemine 4.532.444 liiri, juuni lõpuks 33.783.402 liirile (—1.339.776 liiri).

Sisesevõla kogusumma tõusis aprilli lõpuks 101,9 miljardile liirile, mai lõpuks 102,2 miljardile lii- rile (suurenemine mais — intressid laenu pealt — 354 miljonit liiri).

Ühenduses toodud seisukorraga näitas liiri- kurs langemise tendentsi. Prantsuse frangi suht- es langes liiri-kurs 1 fr. = 76,50 liirilt aprilli algu- ses 77,40-le mai lõpul. Mussolini programmikõne jä- rele parlamendis 26. mail, kus ta avameelselt kirjel- das Itaalia majanduslikke ja rahanduslikke raskusi ja avaldas tahet nende vähendamiseks, tõusis liiri-kurs tasemele 1 pr. fr. = 76,85 liiri, ja usaldus liiri vastu kasvas. Kuid juuni keskpaigas aga langes veidi kurs (77,15), millisel tasemel ta väikeste kõi- kumistega jäi püsima.

Liiri-kursi kaitseks seati rahaministri määrusega

26. mail sisse kitsendused välisvaluutaga kauplemi- seks ja valuuta väljavõtmiseks. Määruse järele ei võis aset leida mingi välisvaluuta ostu toiming, mis ei oleks põhjendatud tööstusliku ehk kaubandusliku tarvidusega või välismaale sõidukulude katteks. Need tarvidused peab tõendatama originaal-doku- mentidega. — Krediitastused, ärid ja seitsid, kes omavad Itaalias ehk välismaal arved välisvaluutaga, peavad nende arvete saladot testama Itaalia Pangale. Krediitastustel, seitsidel, äridel ja Itaalias elavatel Itaalia kodanikkudel on keelatud osta enese ehk tei- se arvel välismaal väärtpabereid, mis on välja antud väljaspool Itaaliat.

Ilma rahaministeeriumi loata on keelatud viia välja Itaalias väljamaksetavaid pangatähti ja tšেকে ja liirides väljaantud väärtpabereid. — Välismaale sõitjad võivad enesega võtta kaasa Itaalia pan- gatähti ehk väärtpab. kogusummas mitte üle 5000 liiri.

Töötute arv näitas aruande veerandist ka- hanemist, mis harilik nähe märtsi-, aprilli-, mai-, juuni- ja juulikuudel hooajaliste tööde, eriti põllutöö- de tõttu. Kuid võrreldes läinud aasta sama ajaga on käesoleva aasta töötute arv siiski püsinud maa- lamana.

Töötute arv:	1934. a.	1933. a.
märtsi lõpul	1.059.820	1.081.536
aprilli „	995.548	1.025.754
mai „	941.257	1.000.128
juuni „	830.856	883.621

Ajalehed töid suurte tähtedega teate töötute arvu suurest langemisest juunis, kuid, nagu eelpool sel- dud, ei või seda nähet pidada üldise paranemise tun- demärgiks. Läinud aasta juunis oli töötute arvu vä- henemine suurem kui käesoleval aastal.

Ürimateks aladeks alandamine. 15. aprillil, mil pandi maksma riigiteenijate kärbitud uude pal- ganormid, alandati valitsuse dekreediga eluruumide elamiseks kuuluvatelt ruumidelt.

Samal ajal alustati kihutustöö tegemist hinda- de üldiseks alandamiseks. Kaupmeeste sündikaadid võtsid vastu vastavad resolutsioonid kaubahindade alandamiseks, võttes arvesse osalt ärritumise üldise langemist.

Peasihiks hindade langetamisel oli omamaa too- tekulude alandamine, mis võimaldas tõsta väljaveo

ja kompensatsiooni palgakärpimisteks. Oma kõnes Mussolini kriipsutas alla, et tiheds Itaalia väljaveo langemise põhjuseks osutub suur vae Itaalia sise- hindade ja maailmaturu-hindade vahel. Väljaveo tõstmiseks pidavat Itaalia oma saaduste tootmise ku- lusid vähendada. Analüüsides palku, peab tä- hendama, et Itaalia töölise tunnitasu 1,90 lii- ri on võrdlemisi kõrge. — Töölise palkade vähen- damine ei ole veel konkreetselt üles võetud, kuid arvatakse, et korporatsioonide ümberkorraldamisel une korporatsioonide seaduse järele on oodata uute kollektiivtöölisingute sõlmimisel töölise palkade kärpimist.

Dekreediga 14. aprillist pandi maksma litsent- side - süsteem eelnevalt, vae, villa ja kohvi sisseveol. Litsentside andmisel võetakse arvesse, et sissevedu maadest, kes impoteerivad mainitud kau- gu, ei ületaks Itaalia väljavedu menness maadesse.

Omamaa nisu hindade katteks on määratud kind- laks o m a m a a n i s u j a h v a t m i s e p r o t s e n t . O m a - m a n i s u h i n n a l a n g e m i s e ä r a h o i d m i s e k s e e l s e i s v a a g i j ä r e l e o t s u t a s v a l i t s u s m a k s a p ö l l u p i d a j a t e l e n i s u d e p o n e e r m i s e l s i d o s s e s a v a n n e s 7 5 l i i r i p o h m e n i s u k v i n t a a l i t j a 9 0 l i i r i s ö r d a n i s u k v i n - t a a l i t .

Itaalia lo

Salinna Cesti Kirjastus-Ahijuse trükk.